

Тема. Андрій Чайковський."За сестрою". Образ Павлуся як утілення благородства і лицарства, сміливості й винахідливості. Родинні цінності й патріотизм у творі

Автор: Остафієва Євгенія Миколаївна,

учитель української мови та літератури

НВК "Школа-ліцей" №19

Мета: охарактеризувати членів родини Судаків; розкрити мужність Павлуся; виховувати почуття патріотизму, відданості, віри в перемогу добра, справедливості.

ЦІЛІ.

Учні знатимуть:

риси характеру членів родини Судаків, їхні думки і вчинки; зміст літературознавчих понять романтичний герой, гіпербола.

Учні вмітимуть:

схарактеризувати героїв повісті; пояснити роль гіперболи у творі; пов'язати історичне минуле з сучасністю; колективно спланувати роботу на уроці.

Тип уроку. Урок закріплення знань, умінь, навичок.

Обладнання: малюнки дітей.

Методи, прийоми, форми роботи: усне малювання, бесіда, створення колажу, есе, групова робота.

ХІД УРОКУ

I. Мотиваційний етап.

1. З'ясування емоційної готовності. ("Побажай собі удачі").

2. Актуалізація суб'єктного досвіду. (Есе "Наша родина моїми очима").

II. Цілевизначення та планування.

1. Вибір цілей із загального переліку, доповнення власними цілями.

2. Повідомлення теми, мети уроку

III. Опрацювання навчального матеріалу

Родина дуже важлива у житті кожної людини. Це найближчі, найрідніші люди, яких ми дуже любимо, які дарують нам тепло та допомагають у складних ситуаціях. Це й рідна домівка, затишна та безпечна. Родина – це твій маленький світ, в якому все зрозуміле, дороге. Справжня родина – це більше, ніж просто бути родичами. Це особливе ставлення одне до одного. Це любов, взаємоповага, допомога.

Сьогодні ми також поговоримо з вами про родину Судаків у повісті Андрія Чайковського "За сестрою".

1. Робота в групах. Створення родинного альбому Судаків (колаж).

Кожна група характеризує одного з членів родини за поданою нижче схемою. Потім представник групи озвучує характеристику героя і на дошці під портретом прикріплює аркуші із записаними ключовими словами.

Схема аналізу образів.

- 1.Персонаж.
- 2.Його портрет.
- 3.Риси характеру і вчинки, в яких вони виявляються.
- 4.Найпоказовіший учинок персонажа.
- 5.Роль персонажа у творі.
- 6.Висловлювання героя, яке на йбільше вразило, схвилювало.

2.Робота з підручником

З'ясування змісту літературознавчого поняття романтичний герой.

Прочитайте в підручнику, який герой називається романтичним.

Чи можна Павлуся вважати романтичним героєм? Чому?

Учитель. Справді, образ лицаря, головного героя твору Павлуся, майже вашого ровесника, хвилює і викликає симпатії до себе. Ви захоплюєтесь його глибоким патріотизмом, щирою любов'ю до сестри, здатністю переборювати труднощі в досягненні поставленої мети. Проте в декого з вас може з'явитися сумнів у реальних можливостях здійснення його задуму. Адже Павлусь часто потрапляє в такі ситуації, з яких, беручи до уваги юний вік, йому не під силу вибратися. Це стається тому, що автор у певних місцях гіперболізує цей образ, і він набирає рис, властивих фольклорним героям - богатырям. Такий прийом не тільки не применшує краси образу, а навпаки, робить його привабливішим і викликає, мабуть, у вас, юних читачів, бажання наслідувати позитивні риси характеру Павлуся.

Характеристика образу.

Дід Андрій (глава роду) "вважав за свій обов'язок привчати Павла до лицарського ремесла". Як це позначилося на характері й долі хлопця?

(Павлусеві снилися бої з татарвою, він мріяв швидше підрости і стати славним козаком, від дідових оповідей виробилася в хлопця завзята козацька вдача. Тому, коли дід помер, роль охоронця роду перейшла до Павла, адже Степан і Ганна у полоні, Палажка загинула, Петро - на Січі).

Простежте життєву дорогу Павла.

Учні накреслюють життєву дорогу хлопця, позначають на ній події, які вплинули на його загартування і змужніння.

Гарячою любов'ю до України, до її народу перейняті всі помисли й почуття головного героя. Докажіть правильність цієї думки, зачитавши внутрішні монологи. ("Маму вбили, дідуся...нас замучили...Заждіть, чортові сини! Вернуся я ще сюди, може, і не раз, та не на сторонку, як невільник, а з козацтвом, як лицар!").

До речі, які риси вдачі Павлуся можуть у наш час бути зразком для наслідування?

Спробуйте передати почуття Павла під час однієї з визначених на життєвій прямій подій.

(Словесне малювання).

IV. Рефлексивно-оцінювальний етап.

Що вдалося вам як читачам, чого ви сьогодні навчилися? Продовжте незакінчене речення:

- «Сьогодні на уроці я...»
- «Для мене сьогодні важливим було...»
- «Найбільше мене вразило..»

V. Домашнє завдання.

Обов'язкове: схарактеризувати образ Павлуся за самостійно складеним планом.

За бажанням: намалюйте ілюстрації до повісті.